

REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 10 april 2008

om förvaltningen av immateriella rättigheter i samband med kunskapsöverföring och en uppförandekod för universitet och andra offentliga forskningsorganisationer

[delgivet med nr K(2008) 1329]

(Text av betydelse för EES)

(2008/416/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

bättre kommunikation och interaktion mellan offentlig och privat sektor.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 165, och

av följande skäl:

- (1) När Lissabonstrategin nylanserades 2005 betonade EU:s stats- och regeringschefer vilken viktig funktion som bättre förbindelser mellan offentliga forskningsorganisationer, som universiteten, och näringslivet har för arbetet med att främja cirkulering och användning av idéer i ett dynamiskt kunskapssamhälle och förbättra konkurrenskraften och välfärden.
- (2) Insatser bör göras för att bättre omvandla kunskap till socioekonomiska vinster. Därför behöver offentliga forskningsorganisationer sprida och använda offentligfinansierade forskningsresultat effektivare så att de kan utnyttjas för nya produkter och tjänster. Detta kan ske genom exempelvis samarbeten mellan näringslivet och den akademiska världen (forskningssamverkan eller kontraktforskning som genomförs eller finansieras tillsammans med en privata sektorn) licensavtal och bildandet av avknoppningsföretag.
- (3) Ett effektivt utnyttjande av offentligfinansierade forskningsresultat förutsätter en fungerande förvaltning av immateriella rättigheter (dvs. kunskap i bredast tänkbara bemärkelse, som omfattar allt från uppfinningar och mjukvara till databaser och mikroorganismer, oavsett om dessa skyddas av rättsliga instrument, som patent), utveckling av en entreprenörsanda och entreprenörsfärdigheter inom offentliga forskningsorganisationer samt
- (4) De offentliga organisationerna behöver delta aktivt i förvaltningen av immateriella rättigheter och kunskapsöverföringen för att socioekonomiska vinster ska kunna genereras och för att man ska kunna locka till sig studenter, forskare och nya forskningsmedel.
- (5) På senare år har medlemsstaterna tagit olika initiativ för att främja kunskapsöverföring på nationell nivå, men det finns kvar stora skillnader mellan medlemsstaternas regelverk, politik och praxis, och metoderna för förvaltning av immateriella rättigheter inom offentliga forskningsorganisationer varierar, vilket kan förhindra eller hämma den gränsöverskridande kunskapsöverföringen i Europa och genomförandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet.
- (6) Efter kommissionens meddelande från 2007 ⁽¹⁾, som behandlar tillvägagångssätten för en gemensam europeisk ram för kunskapsöverföring, uppmanade Europeiska rådet i juni 2007 kommissionen att utarbeta riktlinjer för de offentliga forskningsorganisationernas förvaltning av immateriella rättigheter i form av en rekommendation till medlemsstaterna.
- (7) Avsikten med den här rekommendationen är att ge medlemsstaterna och regionerna politiska riktlinjer för utvecklingen eller uppdateringen av nationella riktlinjer och ramar samt att ge de offentliga forskningsorganisationerna en uppförandekod, för att förbättra de offentliga forskningsorganens förvaltning av immateriella rättigheter och kunskapsöverföring.

⁽¹⁾ KOM(2007) 182.

- (8) Samverkan inom området forskning och utveckling och kunskapsöverföring mellan gemenskapen och tredjeländer bör bygga på tydliga och enhetliga rekommendationer och metoder som säkrar rättvis och lika tillgång till sådana immateriella rättigheter som uppkommer genom internationell forskningssamverkan, till gagn för alla berörda parter. Den bifogade uppförandekoden bör användas som referens i detta sammanhang.
- (9) Ett antal goda metoder, som bör hjälpa medlemsstaterna att genomföra den här rekommendationen, anges. Medlemsstaterna kan själva välja vilka förfaranden och metoder som bäst kan säkerställa att principerna i den här rekommendationen följs, med hänsyn till förhållandena i det egna landet, eftersom de metoder som fungerar bra i en medlemsstat inte nödvändigtvis fungerar lika bra i en annan. Hänsyn bör också tas till befintliga riktlinjer på gemenskaps- och OECD-nivå.
- (10) Kommissionen och medlemsstaterna bör övervaka genomförandet av den här rekommendationen och dess effekter samt främja ett utbyte av goda metoder för kunskapsöverföring.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS ATT MEDLEMSSTATERNA

1. ser till att alla offentliga forskningsorganisationer sätter upp kunskapsöverföring som ett strategiskt uppdrag,
2. uppmuntrar offentliga forskningsorganisationer att utarbeta och offentliggöra strategier och förfaranden för förvaltning av immateriella rättigheter i enlighet med uppförandekoden i bilaga I,
3. stöder utvecklingen av kunskapsöverföringskapacitet och -kompetenser i offentliga forskningsorganisationer och av åtgärder för att öka studenters medvetenhet och kompetens (framför allt inom teknik och vetenskap) när det gäller immateriella rättigheter, kunskapsöverföring och företagande,
4. främjar spridning på bred front av kunskap som skapas med hjälp av offentliga medel, genom att vidta åtgärder för att främja öppen tillgång till forskningsresultat och samtidigt göra det möjligt att skydda eventuella immateriella rättigheter som berörs,
5. samarbetar och vidtar åtgärder för att förbättra enhetligheten för sina respektive ordningar för ägande av immateriella rättigheter på ett sådant sätt att det främjar samverkan över gränser och kunskapsöverföring inom forsknings- och utvecklingsområdet,
6. använder de principer som beskrivs i den här rekommendationen som underlag för införande eller ändring av nationella riktlinjer och lagar för förvaltningen av immateriella rättigheter och för offentliga forskningsorganisationers kunskapsöverföring, för överenskommelser om forskningssamarbete med tredjeländer och för varje annan åtgärd för att främja kunskapsöverföring, liksom i samband med utarbetandet av politiska strategier eller finansieringssystem inom detta område, med beaktande av bestämmelserna om statligt stöd,
7. vidtar åtgärder för att se till att uppförandekoden genomförs i största möjliga utsträckning, antingen direkt eller genom de regler som fastställs av nationella forskningsorgan,
8. ser till att deltagare i internationella forskningsprojekt som kommer från medlemsstater respektive tredjeländer behandlas lika och rättvist när det gäller ägande och tillgång till immateriella rättigheter, till ömsesidig gagn för alla berörda parter,
9. utser en nationell kontaktpunkt som ska ha till uppgift att samordna åtgärder som rör kunskapsöverföring mellan offentliga forskningsorganisationer och den privata sektorn (även transnationella frågor) i samarbete med liknande kontaktpunkter i andra medlemsstater,
10. granskar och tillämpar bästa praxis enligt bilaga II, med beaktande av de nationella förhållandena,
11. senast den 15 juli 2010 och därefter vartannat år informerar kommissionen om de åtgärder som vidtagits utifrån den här rekommendationen och om de effekter de haft.

Utfärdad i Bryssel den 10 april 2008.

På kommissionens vägnar
Janez POTOČNIK
Ledamot av kommissionen

BILAGA I

Uppförandekod för universitet och andra offentliga forskningsorganisationer om förvaltningen av immateriella rättigheter i samband med kunskapsöverföring

Den här uppförandekoden består av tre huvudgrupper av principer.

Principerna för en intern policy för immateriella rättigheter, som består av de grundläggande principer som offentliga forskningsorganisationer bör genomföra för att på ett effektivt sätt förvalta de immateriella rättigheter som deras forsknings- och utvecklingsverksamhet (egen eller i samverkan) ger upphov till.

Principerna för kunskapsöverföring kompletterar principerna för immateriella rättigheter genom att mer specifikt inriktas på aktiv överföring och användning av sådana immateriell egendom, oavsett om den är skyddad av immateriella rättigheter.

Principerna för forskningssamverkan och kontraktsforskning är avsedda att omfatta alla typer av forskningsverksamhet som utförs eller finansieras gemensamt av ett offentligt forskningsorgan och den privata sektorn, framför allt forsknings-samverkan (där alla parter utför FoU-uppgifter) och kontraktsforskning (där ett privat företag lägger ut FoU på ett offentligt forskningsorgan).

Principer för en intern policy för immateriella rättigheter

1. Utveckla en policy för immateriella rättigheter som ett led i den offentliga forskningsorganisationens långsiktiga strategi och uppdrag. Den ska offentliggöras internt och externt och en enda ansvarig kontaktpunkt ska utses.
2. Denna policy ska innehålla tydligt formulerade regler för personal och studenter om hur nya idéer som kan vara av kommersiellt intresse ska tillkännages och om äganderätten till forskningsresultat, dokumentation, hantering av intressekonflikter och interaktion med tredje part.
3. Främja kartläggning, utnyttjande och, vid behov, skydd av immateriella rättigheter, i enlighet med den offentliga forskningsorganisationens strategi och uppdrag och i syfte att maximera de socioekonomiska vinsterna. För detta ändamål kan olika strategier antas – eventuellt differentierade efter respektive vetenskapligt/tekniskt område – exempelvis strategin för allmän egendom och strategin för öppen innovation.
4. Tillhandahålla lämpliga incitament som säkerställer att all berörd personal deltar aktivt i genomförandet av policyn för immateriella rättigheter. Dessa incitament ska inte utesluta vara av finansiell art utan bör också främja karriärutveckling, genom att aspekter som rör immateriella rättigheter och kunskapsöverföring beaktas i bedömningsförfaranden, vid sidan av akademiska kriterier.
5. Överväga att se till att den offentliga forskningsorganisationen skapar enhetliga portföljer av immateriella rättigheter – t.ex. inom särskilda teknikområden – och när så är lämpligt inrättar pooler av patent och immateriella rättigheter, som inkluderar andra offentliga forskningsorganisationers immateriella rättigheter. Detta kan främja utnyttjandet, i och med att en kritisk massa skapas och transaktionskostnaderna minskas för tredje part.
6. Öka kunskaperna och de grundläggande kompetenserna när det gäller immateriella rättigheter och kunskapsöverföring, genom utbildning av studenter och forskningspersonal och genom att se till att personal med ansvar för förvaltning av immateriella rättigheter och kunskapsöverföring har den kompetens som krävs och får den utbildning som de behöver.
7. Utveckla och offentliggöra en policy för offentliggörande och spridning som främjar en bred spridning av forsknings- och utvecklingsresultat (t.ex. genom publicering med fri tillgång) och samtidigt acceptera eventuella fördröjningar i de fall då skydd av den immateriella rättigheten planeras, även om detta bör begränsas till ett minimum.

Principer för en policy för kunskapsöverföring

8. För att främja användningen av offentligfinansierade forskningsresultat och maximera deras socioekonomiska effekter, överväga alla tänkbara utnyttjandemekanismer (som licensavtal och avknopplingsföretag) och alla tänkbara partner i utnyttjandet i detta avseende (som avknopplingsföretag eller befintliga företag, andra offentliga forskningsorganisationer, investerare eller stödtjänster eller -stödorgan) och välja de lämpligaste.
9. En proaktiv policy för immateriella rättigheter och kunskapsöverföring kan generera ytterligare medel för den offentliga forskningsorganisationen, men detta får inte betraktas som huvudmålet.

10. Se till att den offentliga forskningsorganisationen har tillgång till eller besitter professionella kunskapsöverföringstjänster, t.ex. enheter för juridiska, finansiella och affärsrelaterade frågor samt för skydd av immateriella rättigheter samt personal med teknisk bakgrund.
11. Utveckla och offentliggöra en policy för licensavtal, för att harmonisera arbetsmetoderna inom den offentliga forskningsorganisationen och säkerställa att alla överenskommelser är rättvisa. Överhuvudtaget bör överföring av ägandet till immateriella rättigheter som tillhör den offentliga forskningsorganisationen och beviljandet av exklusiva licenser ⁽¹⁾ vara föremål för en ingående bedömning, särskilt när det gäller tredje part från länder utanför Europa. Licenser för utnyttjandeändamål bör omfatta lämplig ersättning, finansiell eller annan.
12. Utveckla och offentliggöra en policy för bildandet av avknoppningsföretag, som möjliggör och uppmuntrar att den offentliga forskningsorganisationens personal deltar i bildandet av avknoppningsföretag när så är lämpligt och som klargör förhållandena på längre sikt mellan avknoppningsföretagen och den offentliga forskningsorganisationen.
13. Fastställa entydiga principer för hur man ska dela upp finansiell avkastning på inkomster från kunskapsöverföring mellan den offentliga forskningsorganisationen, avdelningen och uppfinnarna.
14. Övervaka skyddet av immateriella rättigheter och kunskapsöverföring och framgångarna inom sådan verksamhet samt regelbundet offentliggöra dessa. Den offentliga forskningsorganisationens forskningsresultat, expertis och immateriella rättigheter bör synliggöras för den privata sektorn, för att främja utnyttjandet.

Principer för forskningssamverkan och kontraktsforskning ⁽²⁾

15. Bestämmelserna för forskningssamverkan och kontraktsforskning ska vara förenliga med varje parts uppdrag. De bör ta hänsyn till nivån på den privata finansieringen och vara förenliga med forskningsverksamhetens syften. Man ska framför allt inrikta sig på att maximera forskningens kommersiella och socioekonomiska effekter, att främja den offentliga forskningsorganisationens mål att locka privata forskningsmedel, att inta ett förhållningssätt till immateriella rättigheter som möjliggör ytterligare akademisk forskning och forskningssamverkan och att se till att spridningen av FoU-resultat inte hindras.
16. Frågor som rör immateriella rättigheter bör klargöras på ledningsnivå så tidigt som möjligt i forskningsprojektet, helst innan det inleds. Dessa frågor omfattar fördelning av ägandet till sådana immateriella rättigheter som uppstår inom ramen för projektet (nedan kallade *förgrund*), kartläggning av de immateriella rättigheter som parterna äger innan projektet inleds (nedan kallade *bakgrund*) och som behövs för genomförandet av projektet eller för utnyttjandeändamål, liksom tillträdesrätter ⁽³⁾ avseende förgrund och bakgrund för dessa ändamål, samt fördelningen av inkomster.
17. I ett projekt för forskningssamverkan ska ägandet av förgrunden kvarstå hos den part som genererat den, men det kan tilldelas de olika parterna på grundval av avtal som sluts i förväg; dessa ska på lämpligt sätt återspegla respektive parts intressen, uppgifter och finansiella eller andra bidrag till projektet. Vid kontraktsforskning ska den förgrund som genereras av den offentliga forskningsorganisationen ägas av parten från den privata sektorn. Ägarskapet till bakgrunden ska inte påverkas av projektet.
18. Tillträdesrätter ⁽³⁾ bör klargöras av parterna så tidigt som möjligt i forskningsprojektet, helst innan det inleds. När det är nödvändigt för utförandet av forskningsprojektet, eller för utnyttjandet av en parts förgrund, bör tillträdesrätt kunna ges till andra parter förgrund och bakgrund, enligt villkor som på lämpligt sätt återspeglar respektive parts intressen, uppgifter och finansiella eller andra bidrag till projektet.

⁽¹⁾ För FoU-resultat som har flera tänkbara tillämpningsområden bör man undvika exklusiva licenser som utfärdas utan att begränsas till något visst användningsområde. I princip ska också offentliga forskningsorganisationen reservera de rättigheter som behövs för att underlätta spridning och ytterligare forskning.

⁽²⁾ När en offentlig forskningsorganisation deltar i kontraktsforskning eller forskningssamverkan med en partner från näringslivet kommer kommissionen automatiskt (dvs. utan något anmälningskrav) att anse att inget indirekt statligt stöd beviljas till näringslivspartner via den offentliga forskningsorganisationen om de villkor som fastställs i *Gemenskapens rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation* (EUT C 323, 30.12.2006 – särskilt punkterna 3.2.1 och 3.2.2) uppfylls.

⁽³⁾ Tillträdesrätter avser rättigheter som parterna beviljar varandra, till skillnad från licenser till tredje part. De bör fastställa vilka parter som har rätt att använda vilka delar av förgrunden/bakgrunden, i forskningssyfte och/eller för utnyttjande av forskningsresultat, samt villkoren för detta.

BILAGA II

Identifierad myndighetspraxis för att underlätta förvaltningen av immateriella rättigheter vid kunskapsöverföring från universitet och andra offentliga forskningsorganisationer*Kunskapsöverföring som ett strategiskt uppdrag vid offentliga forskningsorganisationer*

1. Kunskapsöverföring mellan universitet och näringsliv måste bli en permanent politisk och verksamhetsanknuten prioritering för alla offentliga organ för forskningsfinansiering i en medlemsstat, både på nationell och regional nivå.
2. Ansvar för frågan faller utan tvekan på det ministerium som har hand om att samordna initiativ för att främja kunskapsöverföring med andra ministerier.
3. Varje ministerium och regional myndighet som arbetar med kunskapsöverföring ska utse en person som är officiellt ansvarig för att övervaka effekterna. De ska sammanträda regelbundet för att utbyta information och diskutera olika sätt att förbättra kunskapsöverföringen.

Strategier för att förvalta immateriella rättigheter

4. Man bör främja en god förvaltning av immateriella rättigheter som uppstår till följd av offentlig finansiering. Förvaltningen bör alltså ske enligt etablerade principer som tar hänsyn till näringslivets rättmätiga intressen (t.ex. tillfälliga sekretesskrav).
5. Den forskningspolicy som tillämpas bör bygga på att den privata sektorn hjälper till att kartlägga tekniska behov och främja privata investeringar i forskning, samt uppmuntra utnyttjandet av offentligfinansierade forskningsresultat.

Kunskapsöverföringskapacitet och -kompetenser

6. Offentliga forskningsorganisationer och deras personal måste få tillräckliga resurser och incitament för att kunna ägna sig åt kunskapsöverföring.
7. Det måste vidtas åtgärder som garanterar att de offentliga forskningsorganisationerna har tillgång till och kan anställa utbildad personal (särskild personal med ansvar för kunskapsöverföring).
8. Det ska finnas en uppsättning standardkontrakt och ett verktyg som, på grundval av en rad parametrar, ska tjäna som beslutsunderlag vid valet av lämpligt standardkontrakt.
9. Innan det fastställs nya mekanismer för att främja kunskapsöverföring (som mobilitets- eller finansieringsordningar) ska lämpliga intressegrupper som små och medelstora företag och storföretag såväl som offentliga forskningsorgan konsulteras.
10. Sammanslagning av resurser mellan offentliga forskningsorganisationer på lokal eller regional nivå ska främjas när dessa inte har den kritiska massa av forskningsutgifter som motiverar att de förfogar över ett eget kontor för kunskapsöverföring eller egen tjänst för förvaltning av immateriella rättigheter.
11. Det ska startas program för stöd till avknopningsföretag där det ingår utbildning i företagande och där de offentliga forskningsorganen arbetar i närkontakt med lokala företagskuvöser, investerare, stödtjänster för näringslivet etc.
12. Statliga medel ska göras tillgängliga för stöd till kunskapsöverföring och engagemang i näringslivet vid offentliga forskningsorganisationer, bland annat genom inhyrda experter.

Enhetlighet inom det transnationella samarbetet

13. För att främja transnationell kunskapsöverföring och underlätta samarbetet med parter från andra länder, ska ägaren till immateriella rättigheter från offentligfinansierad forskning definieras enligt tydliga regler och denna information, tillsammans med eventuella finansieringsvillkor som kan påverka kunskapsöverföringen, ska göras lättåtkomliga. I de flesta medlemsstater är det huvudsakligen institutionerna – och inte forskarna – som står som ägare till de immateriella rättigheterna.
14. Vid undertecknandet av internationella avtal om forskningssamarbete ska de villkor och bestämmelser som rör de projekt som finansieras av båda länder ge samma rättigheter åt alla parter, särskilt i fråga om immateriella rättigheter och begränsningar av utnyttjanderätten.

Kunskapsspridning

15. Organ som finansierar offentlig forskning ska se till att vetenskapliga publikationer som utarbetas på grundval av den offentliga forskningen och som är godkända av alla parter blir fritt tillgängliga.
16. Fri tillgång till forskningsdata ska främjas, i enlighet med OECD:s principer och riktlinjer för tillgång till data från offentligt finansierad forskning och med hänsyn till begränsningar i samband med kommersiellt utnyttjande.
17. För att garantera fri tillgång ska det med hjälp av offentliga medel inrättas arkiv för forskningsresultat (som t.ex. Internetbaserade databaser).

Uppföljning av genomförandet

18. Det ska införas mekanismer för att övervaka och se över utvecklingen inom de offentliga forskningsorganisationernas kunskapsöverföring, t.ex. genom årliga rapporter från de enskilda offentliga forskningsorganisationerna. Denna information ska tillsammans med bästa praxis göras tillgänglig för andra medlemsstater.
-